

GRUPLAR VE ROLLER

Birey: Toplumu oluşturan ve kendine has özellikleri olan insanların her birine birey denir.

- Her insan aynı zamanda bir bireydir.
- Öğrenci Ali, Bakkal Hüseyin Amca, Zeki Öğretmen aynı zamanda bir bireydir.

Grup: En az iki ve daha fazla kişiden oluşan, ortak bir amaçları olan, aralarında dayanışma ve işbirliği bulunan topluluğa grup denir.

Grupların Özellikleri:

- Grupları oluşturan insanlar birbirlerini tanırlar.
- Aralarında işbirliği ve dayanışma vardır.
- Belli bir amaç için bir araya gelmişlerdir.
- Birliktelikleri uzun sürelidir.
- Bir insan aynı anda birden çok gruba üye olabilir.
- Üye olduğu gruplarda farklı roller üstlenebilir.

Toplum İçinde Gruplar:

Toplum içinde ortak hedef ve değerleri olan insanlar grupları meydana getirir.

Aile, akrabalar ve okul toplumdaki gruplara birer örnektir.

Toplum, gruplar arasındaki uyum ve grupların birbirine desteği ile varlığını devam ettirebilir. Ayrıca bu gruplarda yer alan üyeler tecrübe, beceri ve farklı bakış açıları ile gruba değer katar ve grubun diğer üyelerinin gelişimine katkı sağlar.

Rol: Bir kimsenin içinde bulunduğu grupta üzerine düşen görevdir

Örnek: 5.sınıfta okuyan Ali, ailede **çocuk**, okulda **öğrenci**, futbol takımında **kaleci** rolündedir.

- Dâhil olduğumuz gruplarda birtakım rollere sahip oluruz. Örneğin ailede **çocuk**, okulda **öğrenci**, sınıfta **sınıf başkanı** ve hentbol takımında **kaleci** rolünde olabiliriz.
- Birden çok grupta yer aldığımız için aynı anda birden fazla role de sahip oluruz.

Dikkat!

- Bir insan aynı anda birden fazla role sahip olabilir. Çünkü insanlar içinde bulundukları gruplara göre farklı roller üstlenirler.
- Rolümüz, içinde bulunduğumuz gruba göre değişebilir.

- Sosyal Bilgiler Öğretmeni, okulda **öğretmen**, evde **baba**, ailede **evlat**, basketbol takımında **oyuncu** rolünde olabilir.
- Bir çocuk, evde **evlat**, **abi**, **kardeş** ve **çocuk** rolünde olabilir. Okulda **öğrenci**, **sınıf başkanı**, **kulüp başkanı**, tiyatro kulübünde **oyuncu** rolünde olabilir.
- İçinde yer aldığımız ilk grup ailedir. Toplumun temelini oluşturan **aile grubu** **anne**, **baba** ve **çocuklardan** oluşur.
- Toplumsal hayatımızı oluşturan bir diğer grup da **arkadaş grubu**dur. Arkadaşlarımızla oyun oynar, ders çalışır, sanat ve spor etkinliklerine katılırız. Böylelikle nitelikli ve eğlenceli vakit geçiririz.

- Hayatımızdaki önemli gruplardan biri de **akraba grubu**dur. **Dede, babaanne, anneanne, amca, hala, teyze, dayı ve kuzenlerimiz** akraba grubunu oluşturur.
- Toplumsal hayatta dâhil olduğumuz gruplardan biri de **komşu grubu**dur. Dinimizde, kültürümüzde ve geleneklerimizde komşuluğa büyük önem verilmektedir. Komşusu açken tok yatan bizden değildir. (Hadis-i Şerif) Komşu komşunun külüne muhtaçtır. (atasözü)
- **Okul, sosyal sorumluluk grupları, spor takımları, müzik ve resim kulüpleri** içinde yer aldığımız önemli gruplar arasındadır.
- Bu gruplarda görev almak sosyalleşmemize ve kişisel gelişimimize katkı sağlar. Her grubun kendine ait birtakım kuralları vardır. Bu kurallara uymak grup için çok önemlidir ve grubun her üyesi için birer sorumluluktur.

Sosyalleşme: Bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olma sürecine sosyalleşme denir. Sosyalleşme sürecinde birey, toplumun kültürel değerlerini öğrenir ve kendine has beceriler edinir.

- Sabah uyandığımızda ailemize "Günaydın." demek, okula gittiğimizde arkadaşlarımızla selamlaşmak, onların hatırlarını sormak okulda sosyalleşmeye örnektir.

Sosyalleşmenin yararları:

- ✓ Bireylerin toplum hayatına daha kolay uyum sağlamasını ve daha mutlu olmasını sağlar.
- ✓ Bireyin öz güvenini artırır.
- ✓ Bireylerin kendi kararlarını kendisi alabilen kişiler hâline gelmesini sağlar.
- ✓ Kişilere ortak hareket edebilme ve iş birliği yapabilme becerileri kazandırır.
- ❖ Dâhil olduğumuz gruplara ve üstlendiğimiz rollere göre çeşitli haklar elde eder ve sorumluluklar üstleniriz.

Görev: Bir grup içinde yer alan bireylerin rollerinin gereğini yerine getirme zorunluluğudur.

- Bir babanın görevi evin geçimini sağlamak,
- Bir annenin görevi çocuklarla ilgilenmek,
- Bir öğrencinin görevi de derslerine çalışmaktır.

Hak: Yasal veya toplumsal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara hak denir.

- Birey olarak içinde bulunduğumuz toplum düzeni bize bazı haklar sağlar. Tıpkı içinde bulunduğumuz grupların bize çeşitli haklar sağlaması gibi.
- Bir çocuğun **eğlenme ve oyun oynama hakkı** olması, bir öğrencinin **eğitim görme ve sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkı** olması vb.
- Diğer yandan her insanın sahip olduğu temel hak ve özgürlükler de vardır. Bunlar; **yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, eğitim hakkı, sağlık hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, düşünce ve ifade özgürlüğü** vb. dir.

Sorumluluk: Kişinin kendi yetki alanına giren bir işin sonuçlarını üstlenmesidir. Herkesin içinde bulunduğu gruba göre çeşitli sorumlulukları vardır. Bir öğrencinin kendisine, ailesine, okuluna ve topluma karşı sorumlulukları vardır.

- Bir öğretmenin derse hazırlıklı gelmesi,
- Bir öğrencinin ödevlerini yapması,
- Bir hizmetlinin okulu temiz tutması birer sorumluluk örneğidir.
- İçinde bulunduğumuz gruplara karşı sorumluluklarımızı yerine getirdiğimizde sevilen ve saygı duyulan bir birey oluruz

Sorumluluklarımızdan bazıları:

- Derslere geç kalmamak,
- Okul araç ve gereçlerine zarar vermemek,
- Takım ve grup arkadaşlarımızla uyum içinde olmak vb.

Haklarımızdan bazıları:

- Teneffüslerde oyun oynamak,
- Okulun sosyal imkânlarından faydalanmak,
- Duygu ve düşüncelerimizi özgürce ifade etmek